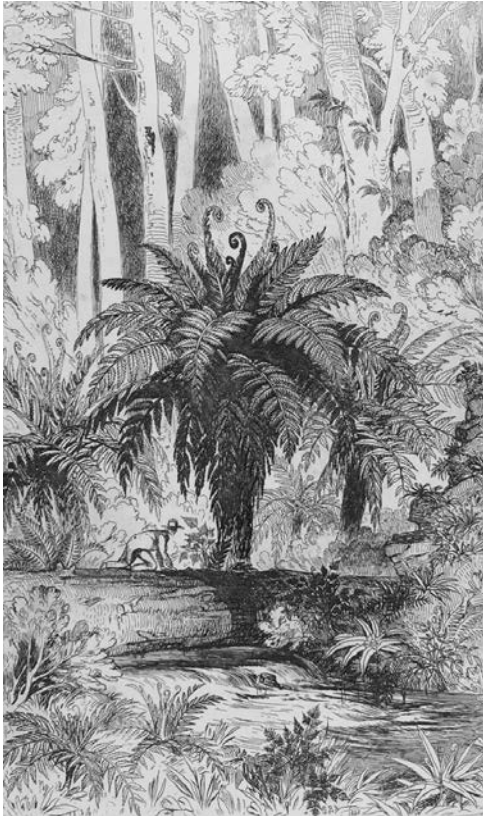

James Backhouse in Australië

Onlangs verwierf onze bibliotheek een exemplaar van James Backhouse, *Narrative of a visit to the Australian colonies* (1843), een om verschillende redenen interessant boek.

James Backhouse, in 1794 geboren te Darlington in het graafschap Durham, in een familie van Quakers, werd na zijn schooltijd in de leer gedaan bij een drogist, maar kreeg tuberculose. Werk in de open lucht gaf hem zijn gezondheid terug; hij gaat twee jaar in de leer bij een kwekerij in Norwich. In 1816 koopt hij samen met zijn broer een kwekerij in York. Hij trouwt in 1822, maar zijn vrouw zal al vijf jaar later overlijden.

Australische planten hadden tijdens zijn leertijd zijn bijzondere belangstelling gewekt. Via geloofsgenoten raakte hij geïnteresseerd in de verbetering van het gevangeniswezen en het systeem van deportatie naar Australië. Met financiële steun van de Quakergemeenschap vertrekt hij in 1831 als missionaris naar Australië, samen met een collega, George Washington Walker; daar zal hij de penitentiare voorzieningen zelf in ogenschouw kunnen nemen. Zijn bedrijf en zijn twee kinderen vertrouwt hij aan familie toe. Tot 1838 zal hij samen met Walker alle destijds gekoloniseerde gebieden van Australië bezoeken. Hij doet daarvan gedetailleerd verslag in zijn *Narrative*. In het koppel leverde Walker organiserend talent en administratieve vaardigheden, Backhouse initiatief, verbeeldingskracht en zin voor avontuur.

In dit boek doet hij niet alleen verslag van zijn religieus en sociaal geïnspireerde activiteiten, maar schrijft hij ook over de planten en dieren die hij op zijn omzwervingen ziet ook verzamelt. Daardoor is het boek een natuurhistorisch reisverhaal, maar dan wel van een heel bijzonder soort. Geen ander natuurhistorisch reisverslag uit de negentiende eeuw bevat zoveel godsdienstige beschouwingen, alles gebracht met diepe ernst. Veel hedendaagse lezers zullen af en toe de neiging hebben in de lach te schieten, en zich afvragen of Backhouse soms een femelaar was. Maar daarmee doen we Backhouse onrecht, alles in zijn biografie wijst erop dat hij volkomen 'echt' was, bescheiden en met humor. Maar kennelijk vond hij, met de ernst Quakers eigen, dat humor geen plaats had in een reisverslag. Natuurervaringen worden heel zakelijk en nogal vlak beschreven, al is af en toe goed te merken hoezeer hij erdoor geboeid wordt.

Het boek is geïllustreerd met een aantal ongesignde staalgravures, waarvan er drie met botanische onderwerpen zeer waarschijnlijk van de hand van Backhouse zijn, de overige, wat 'futloze' landschappen getekend door Walker.

Van 1838 tot 1841 bereizen Backhouse en Walker Mauritius en Zuid Afrika; Backhouse keert in 1841 terug naar York, waar hij overlijdt op 20 januari 1869, Walker gaat in 1840 terug naar Hobart gaat naar Tasmanië, waar hij tot zijn dood in 1869 zal wonen.

Op vele plaatsen in het boek van Backhouse blijkt de humane gezindheid van de schrijver. Niet alleen in zijn opmerkingen over het strafsysteem en de behandeling van de Aborigines, maar ook in zijn protest tegen onnodige dierkwelling. De rapporten van Backhouse en Walker zullen tot een herziening van het strafsysteem leiden.

Door de volstrekte betrouwbaarheid van Backhouse en de gedetailleerdheid van zijn beschrijvingen vormt zijn boek een waardevolle bron voor historici.